

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

Typy szkół ponadgimnazjalnych

Do wyboru są trzy typy szkół ponadgimnazjalnych:

1. liceum ogólnokształcące (LO)
2. technikum (T)
3. zasadnicza szkoła zawodowa (ZSZ)

Każdy typ szkoły ponadgimnazjalnej ma pewne zasady rekrutacji czyli przyjęcia kandydatów. Warto zapoznać się z tymi kryteriami, wiedzieć jaką rolę mają wyniki egzaminów gimnazjalnych i ocen na świadectwie, które kryteria określa indywidualnie każda szkoła a które kurator wojewódzki. Warto też wiedzieć jak mogą się różnić poszczególne szkoły w zakresie oferty kształcenia. Wiedza ta jest potrzebna nie tyle po to by wybrać szkołę do której "masz szansę ze swoimi ocenami" się dostać, lecz raczej po to *by świadomie wybrać szkołę z ofertą kształcenia dopasowaną do Twoich zainteresowań i planów* i odpowiednio kierunkować swoje wysiłki już przed egzaminami końcowymi w gimnazjum.

Co warto wiedzieć o liceum ogólnokształcącym (LO)?

Szkoła, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. Nauka trwa 3 lata. Absolwenci liceów ogólnokształcących po ukończeniu ostatniej klasy uzyskują wykształcenie średnie, co daje im możliwość ubiegania się o przyjęcie do szkół policealnych. Po zdaniu egzaminu maturalnego uzyskują prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe. Zgodnie z wprowadzonymi przed dwoma laty zmianami, już po ukończeniu pierwszej klasy licealiści muszą zdecydować, których przedmiotów będą się uczyć w zakresie rozszerzonym, a których w podstawowym. Wybór przedmiotów w zakresie rozszerzonym to wstęp do wyboru przedmiotów zdawanych na maturze, z których wyniki uwzględniane są przy rekrutacji na poszczególne kierunki studiów. Jeżeli uczeń chce w przyszłości studiować fizykę, to właśnie tego przedmiotu (oraz matematyki) powinien się uczyć w zakresie rozszerzonym i zdawać z fizyki maturę. Jeżeli zrealizuje fizykę w zakresie podstawowym, czeka go dużo dodatkowej pracy przed maturą.

Szukanie pracy bezpośrednio po liceum może przysporzyć trudności, ponieważ ta szkoła nie daje kwalifikacji zawodowych. Jeżeli absolwent liceum nie zdecyduje się na studia, to najlepiej zrobi, wybierając jakiś zawód nauczany w szkole policealnej lub decydując się na kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Co warto wiedzieć o technikum (T)?

Nauka w technikum trwa cztery lata. Szkoła łączy zalety kształcenia zawodowego i ogólnego. Na zakończenie tego typu szkoły uczeń może uzyskać:

- maturę
- i dyplom zawodowy.

W programie są zarówno przedmioty ogólne, jak i zawodowe; 50% zajęć realizowanych w kształceniu zawodowym stanowi kształcenie praktyczne. W technikum, podobnie jak w zasadniczej szkole zawodowej, w zawodach wyodrębniono *kwalfikacje*. Ich liczba zależy od zawodu – na poziomie technikum są to najczęściej zawody z dwoma lub trzema kwalifikacjami. W trakcie nauki w technikum uczeń zdaje *egzamin*y zawodowe, gdzie po każdym otrzymuje świadectwo potwierdzające daną kwalifikację zawodową. Po ukończeniu technikum otrzymuje *dyplom* potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Jednocześnie uczeń technikum może przystąpić do egzaminu maturalnego.

Po uzyskaniu matury absolwent technikum ma otwarte drzwi zarówno na studia wyższe, jak i na rynek pracy. Absolwenci często wybierają studia na kierunkach zgodnych ze swoim wyuczonym w technikum zawodem. Dla pracodawców absolwenci techników, zwłaszcza ci, którzy dobrze

radzili sobie na praktykach zawodowych i mieli dobre wyniki w nauce, to pożądati kandydaci do pracy. Jeśli po ukończeniu technikum chce się zmienić zawód, to również jest to możliwe. Korzystając z tego, że ma się wykształcenie średnie, można zapisać się do szkoły policealnej, żeby uczyć się nowego zawodu lub rozpocząć studia na kierunku zgodnym z zawodem lub innym niż zawód wyuczony w technikum.

Technikum zapewnia dobre przygotowanie do wyższych studiów technicznych (np. na uczelniach politechnicznych). (...) Dobry zawód jest dzisiaj w cenie. Absolwent technikum może oczywiście łączyć pracę zawodową ze studiami. Jest to obciążająca czasowo opcja, ale znacząco zwiększa możliwości życiowe wielu osób, co często stanowi ważny argument na rzecz wyboru tego typu szkoły.

Co warto wiedzieć o zasadniczej szkole zawodowej(ZSZ)?

Nauka w zasadniczych szkołach zawodowych trwa **trzy lata**. W programie są zarówno przedmioty zawodowe, jak i ogólne. Większość zajęć ma charakter praktyczny. Po trzech latach nauki i zdaniu wszystkich egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie (jednego lub więcej w zależności od zawodu) uzyskuje się dyplom umożliwiający podjęcie pracy. To szkoła dla zainteresowanych szybkim zdobyciem konkretnego zawodu i podjęciem pracy.

Po ukończeniu szkoły zawodowej można oczywiście kontynuować naukę w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych albo zapisać się na kwalifikacyjny kurs zawodowy, żeby zdobyć dodatkowe kwalifikacje. Decyzji o dalszym kształceniu nie trzeba podejmować bezpośrednio po ukończeniu szkoły zawodowej – można dać sobie trochę czasu na pracę i lepsze poznanie siebie, a dopiero potem wrócić do nauki. W zasadniczej szkole zawodowej dużą liczbę godzin stanowią zajęcia praktyczne, które służą przede wszystkim nabywaniu kompetencji zawodowych. Zatem mniej teorii, a więcej praktyki.

DOBRY WYBÓR TO POCZĄTEK SUKCESU

To, co może pomóc podjąć decyzję o wyborze szkoły to informacje zebrane w kilku grupach tematycznych:

- wiedza o samym sobie czyli - swoje zainteresowania, uzdolnienia - umiejętności, temperament, osobowość czyli mocne strony, predyspozycje psychofizyczne, stan zdrowia,
- znać zawody – świat zawodów i ich podział, opisy zawodów, zakres obowiązków, czynności zawodowe - jakie trzeba będzie wykonywać, wymagania i kwalifikacje - jakie trzeba zdobyć, perspektywy płacy i zatrudnienia,
- znać ścieżki kształcenia – czyli informacje o typach i sieci szkół, kryteria przyjęć, warunki naboru, przebieg kształcenia,
- posiadać wiedzę o rynku pracy - lokalnym, krajowym, globalnym.

Gimnazjalisto jeśli jeszcze nie wybrałeś szkoły ponadgimnazjalnej, to:

- zastanów się wokół jakich obszarów grupują się twoje zainteresowania;
- zrób bilans swoich mocnych i słabych stron (cechy charakteru, umiejętności jakie posiadasz, wszystko co może ci pomóc osiągnąć sukces w nowej szkole);
- w jakiej grupie zawodowej mieści się twój wybór człowiek - człowiek, człowiek - technika, człowiek - obraz artystyczny, człowiek - system znaków, człowiek - przyroda.
- porozmawiaj z rodzicami o Twoim stanie zdrowia, czy nie jest on przeciwwskazaniem do wykonywania niektórych zawodów;
- przyjrzyj się ocenom jakie osiągałeś na przestrzeni gimnazjum i postaraj się dokonać obiektywnej ich oceny, czy stać cię na więcej?, czy jest to próg twoich możliwości;
- pomyśl o wartościach, na których ci zależy, o celach i marzeniach, które chcesz zrealizować w przyszłości. Czy są możliwe do zrealizowania w tym typie szkoły i w tej konkretnej szkole, o której myślisz, nad którą się zastanawiasz;
- zdobądź wiedzę o szkołach w twoim rejonie zamieszkania, sprawdź ich ofertę.

